

Schaken op de basisschool

Werkboek 2, Les 2

Remise door pat (2)

Extra spullen

-

Voor de trainer

De vorige les hebben we kennis gemaakt met pat en remise. In deze les oefenen we nog een keer extra met pat.

Leerdoelen

Zie Les 1.

Aandachtspunten feedback

Zie Les 1.

Programma

0-3 Opening

3-15 Herhaling en verdieping pat

We gaan vandaag nog een keer oefenen met pat.

V: Wat is pat?

V: Wie kan er een stelling op het bord zetten waarin zwart pat staat?

V: Wat moeten we checken om te zien of zwart pat staat?

A: We moeten de volgende 3 vragen beantwoorden:

1. Staat zwart schaak? Nee!
2. Heeft de zwarte Koning nog veilige zetten? Nee!
3. Kan zwart nog met een ander stuk zetten? Nee!

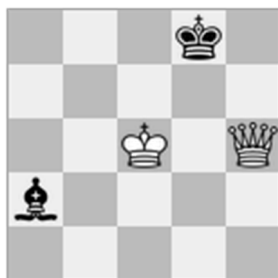
Dan is het pat!

Schrijf deze 3 vragen op het bord

V: Wat gebeurt er als het pat is?

A: Pat is een gelijkspel: remise.

Bij remise wordt het punt gedeeld: beide spelers krijgen dus een ½ punt.

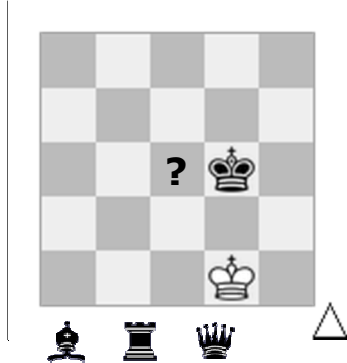
Zwart aan zet

V: Wat kan zwart doen? Beantwoord de 3 vragen.

- A:
1. Staat zwart schaak? Nee!
 2. Heeft de zwarte Koning nog veilige zetten? Nee!
 3. Kan zwart nog met een ander stuk zetten? Ja! De zwarte Loper kan nog spelen.

V: Is het pat?

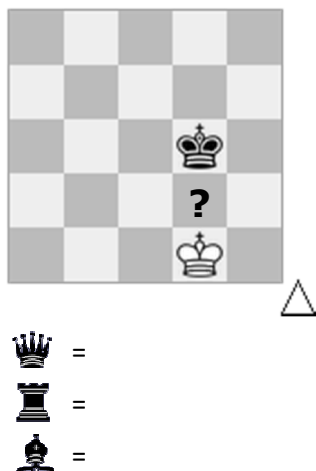
A: Nee. Zwart kan nog met zijn Loper spelen

V: Wit staat pat. Welk stuk moet dan op het vraagteken staan?

A: Met de Loper is het geen pat. De witte Koning heeft dan nog een veilig veld (c1). Met de Toren is het geen pat. Wit kan dan nog Ke1 doen. Met de zwarte Dame is het wel pat. Let er goed op dat de witte Koning niet schaak staat en dat wit geen ander stuk heeft dat een zet kan doen.

Opdracht 1 in het werkboek werkt hetzelfde als dit voorbeeld.

 =
 =
 =

V: Wat is het als je een voor een de stukken op de plek van het vraagteken zet? Je kunt kiezen uit schaak, mat of pat.

A: Met de Dame is het mat. Dit matbeeld hebben we al vaak gezien.

Met de Toren is het schaak. Daarmee is het dus zeker geen pat. De witte Koning heeft nog 2 vluchtvelden, dus het is ook geen mat.

De Loper geeft geen schaak. Het is dus zeker geen schaakmat. Heeft de witte Koning nog veilige velden? Nee! En wit heeft ook geen ander stuk. Dus? Pat!

Opdracht 2 in het werkboek werkt hetzelfde als dit voorbeeld. Staat er een streepje, in plaats van een stuk, dan is het veld leeg. Ze moeten wel aangeven wat dan het resultaat is: schaak, pat of mat.

15-30 Werkboek 2

Les 2, opdrachten 1 en 2.

30-55 Spel of partij spelen

De volgende spelletjes oefenen heel expliciet pat en mat.

- Spel 8. [Mat en pat: uitspeelstellingen](#)
- Spel 37. [Bedenk zelf een stelling met mat of pat](#)

En deze spelletjes zijn een leuke manier om schaak en mat mee te oefenen.

- Spel 32. [King off the hill](#)
- Spel 36: [Schots schaak \(1-2-3 schaak\)](#)

Kijk voor de spelregels op <http://schakenopdebasisschool.nl/schaakspelletjes/>

55-60 Samenvatting, opdrachten voor thuis, afsluiting

Gezamenlijk opruimen

Samenvatting

Oefeningen voor thuis (optioneel)

- (Af)maken Les 2
- Speel thuis de spelletjes die bij Les 2 in het werkboek staan.

Laat ze alle spullen in hun map doen. Volgende week weer meenemen!

Toelichting opdrachten werkboek

Opdracht 1

De kinderen moeten ontdekken met welk van de 3 stukken die onder het diagram staan, de stelling pat is wanneer je een van die stukken op het vraagteken zet. Er is maar een goede oplossing. Laat de kinderen ook duidelijk uitleggen waarom de andere stukken geen pat opleveren.

Opdracht 2

Plaats een voor een de stukken die onder het diagram staan op het vraagteken. Elk stuk leidt tot een ander resultaat: schaak, pat of mat.

Staat er een streepje, in plaats van een stuk, dan is het veld leeg. Ze moeten wel aangeven wat dan het resultaat is: schaak, pat of mat.

Opdracht 3

Weer even oefenen met schaakmat. Zet de zwarte Koning op het juiste veld, zodat deze schaakmat staat.

Opdracht 4

Wit is in alle opgaven aan zet. Zwart heeft natuurlijk voorafgaand zijn laatste zet gedaan. Welke? Er is steeds maar 1 zet mogelijk.

Met kennis van de schaakregels 1 en 3 (het spiekbriefje staat naast opdracht 4) kun je de opgaven goed oplossen. De opdracht is uitdagend omdat de kinderen hun kennis op een nieuwe manier moeten toepassen. Zo tonen opgaven 4 en 6 een dubbelschaak (nieuw begrip!). Dat kan alleen na een aftrekaanval (ook een nieuw begrip). Deze begrippen zelf zijn niet zo belangrijk. Wel dat ze ontdekken dat het dubbelschaak maar op 1 manier mogelijk is, zonder te zondigen tegen de schaakregels.